

פרשת מַצְרֵעַ — האם מותר לצַעֵר לשם שמיים?

על קורבן האשם שמביא המצורע נאמר: "וְשַׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחֲטָאת וְאֶת הַעֹלָה" (יד יג), כלומר: קורבן האשם של המצורע נשחט בצפון המזבח, באותו מקום שבו שוחטים את קורבנות החטאת והעולה.

על מיקום זה יש לתמוה: המשנה מלמדת שמי שמקריב קורבן צריך לעמוד בסמוך לו (תענית פרק ד משנה ב). אם כן, מדוע אין מקום שחיתת האשם בקצה העזרה, בסמוך למקום עמידתו של המצורע המקריב אותו, שמחמת טומאתו מנוע עדיין מלהיכנס לעזרה? מדוע מְצַנֵּה התורה לשחוט את קורבנו בצפון העזרה, באותו מקום שבו שוחטים קורבנות חטאת ועולה?

מסבירים רבותינו שהטעם לכך הוא כדי שלא לבייש את החוטאים (סוטה לב:). כאשר חוטא מביא קורבן חטאת או אשם, אין הדבר גלוי לעין כל. חוץ מהכוהן המקריב שעליו לדעת איזה קורבן הוא מקריב – אנשים אחרים שנמצאים בעזרה אינם יכולים לדעת על מה הוא מביא את הקורבן, והם עשויים לחשוב שהוא התנדב להביא קורבן עולה, ולא שהוא התחייב להביא קורבן בגלל חטאו, וכך מנעת ממנו הבושה. אמנם, כשצריך המצורע להתבודד מחוץ למחנה, עליו להודיע שהוא טמא, כדי שלא ייטמאו ממנו, שנאמר: "וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא" (ויקרא יג מה). אבל בסוף תהליך כפרתו, כאשר מגיע המצורע לעזרה להקריב את קורבנותיו, חסה התורה על כבודו ולכן משתדלים למנוע ממנו בושה וצער מיותרים, ומקריבים את קורבנו באותו מקום שבו מקריבים את העולה, וכך לא יודע לכול שהוא היה מצורע.

גם במצנת התוכחה מלמדת התורה להיזהר מלבייש את החוטא שמוכיחים אותו, שנאמר: "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא" (ויקרא יט יז). גם אם המוכיח מתכוון לשם שמיים, אסור לו לגרום בושה וצער.

בספר שמואל מסופר על שתי נשותיו של אלקנה: חנה ופנינה. פנינה זכתה ללדת ילדים, אבל חנה – לא. בכל פעם שעלתה המשפחה לרגל אל משכן שילה, הייתה פנינה מצערת ומקניטה את חנה העקרה, כמו שנאמר (שמואל א א ו-ז): "וְכַעֲסָהּ צָרָתָהּ גַם כַּעַס בְּעֵבוֹר הַרְעָמָה, כִּי סָגְרָה' בְּעַד רַחֲמָה". ביארו רבותינו במסכת בבא בתרא (טז.) שפנינה עשתה זאת לשם שמיים, כדי לעורר את חנה שלא תשלים עם עקרותה אלא תתפלל ותבקש מה' שיוולדו לה ילדים. ואכן, הכעס והצער שגרמה פנינה לחנה "הצליחו" להוביל למטרתם, ובמצוקתה התפללה חנה מעומק ליבה, ככתוב (שם י): "וְהָיָא מְרַת נַפְשִׁי, וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וַיְבַכֶּה תִבְכֶּה". בזכות התפילה נולד שמואל, ולאחריו עוד חמישה ילדים (שם ב כא). ובכל זאת, אף על פי שפנינה התכוונה לשם שמיים, היא נענשה בחומרה על הצער שגרמה לחנה: אחרי כל ילד שילדה חנה, נפטרו שני ילדים של פנינה (רש"י שמואל א ב ה).

ארץ ישראל אמונה טורת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי
לש"י

פיזיקאים

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : <https://shayleshay.co.il>

במסכת כתובות (סב:) מסופר על רב רחומי שלמד במקום מרוחק והיה רגיל לחזור לביתו פעם בשנה, בערב יום כיפור. בשנה אחת התעכב רב רחומי בערב יום כיפור, ובגלל שהיה שקוע בלימודו הוא לא הגיע בזמן שהיה רגיל לחזור. אשתו הצטערה על כך והתחילה לבכות. באותו רגע שזלגו עיניה דמעות, התמוטט הבניין שבו ישב ולמד רב רחומי, והוא מת במקום. אף על פי שהעיכוב של רב רחומי היה בגלל לימוד תורה, הוא נענש על גרימת צער לאשתו.

עולה מכאן עד כמה צריך אדם להיזהר שלא לבייש ושלא לצער את הזולת, גם אם כוונתו לטובה.